

Raadsvoorstel

Raadsvergadering d.d. : 3 & 17 september 2026

Agendapunt : 9. Rekenkameronderzoek Regionale Energiestrategie (RES)

Onderwerp : Onderzoek Rekenkamer Democratische Legitimiteit Regionale Energiestrategie

Portefeuillehouder : Presidium

Onderwerp

Onderzoek Rekenkamer Democratische Legitimiteit Regionale Energiestrategie

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van het rapport “(Na) de RES 1.0 Drenthe” en de aanbevelingen van de Rekenkamer Aa en Hunze over te nemen. Te weten:

- Het college te verzoeken, binnen de kaders van de algemene participatieverordening, een toepassingskader op te stellen dat expliciet aandacht besteedt aan de energietransitie (participatieverordening).
- Als raad een gemotiveerde keuze vast te leggen over de wijze waarop de raad betrokken wil zijn bij besluiten binnen de Drentse RES-regio (betrokkenheid raad).
- Het college te verzoeken de inbreng van stakeholders en inwoners voortaan puntsgewijs uit te werken en te beantwoorden via een reactienota (transparantie participatie).

Aanleiding

De Rekenkamer Aa en Hunze heeft, in samenwerking met de Noordelijke Rekenkamer (NRK), onderzoek gedaan naar de democratische legitimiteit van de Regionale Energiestrategie (RES 1.0) en het proces daarna in de gemeente. Het onderzoek richtte zich op de betrokkenheid van de gemeenteraad, inwoners en maatschappelijke organisaties bij de RES 1.0 en vervolgd documenten (Voortgangsdokument, Transitievisie Warmte, Duurzaamheidsvisie).

Argumenten

De aanleiding voor het onderzoek was de behoefte aan inzicht in het democratisch draagvlak voor de energietransitie op lokaal niveau. In 2021 onderzocht de Noordelijke Rekenkamer al de democratische legitimiteit op provinciaal niveau; het gemeentelijke niveau bleef toen buiten beschouwing.

-
- De belangrijkste bevindingen zijn: De raad had weinig inhoudelijke invloed op het RES-bod: een substantieel deel was bij vaststelling al gerealiseerd of vergund.
 - Er zijn geen inwoners of maatschappelijke organisaties betrokken bij het RES-bod; een actorenanalyse ontbrak.
 - De raad werd niet betrokken bij de keuze om de RES 1.0 te vervangen door een beleidsarm Voortgangsdokument, wat zijn grip op de uitvoering beperkt.
 - Bij participatietrajecten zoals de Transitievisie Warmte bleef onduidelijk wat er met de inbreng is gedaan.

Aanbevelingen zijn:

- Werk de participatieverordening uit met een toepassingskader voor de energietransitie.
- Maak als raad een gemotiveerde keuze over de eigen betrokkenheid bij RES-regiobeslissingen.
- Leg de inbreng van stakeholders en inwoners puntsgewijs vast en reageer hierop via een reactienota.

In het bestuurlijk wederhoor heeft het college aanbeveling 3 overgenomen. Bij aanbeveling 2 laat het college het aan de raad zelf. Aanbeveling 1 raadt het college af; het college geeft de voorkeur aan één algemene participatieverordening voor alle beleidsterreinen.

De rekenkamer geeft de raad in overweging om binnen de algemene verordening toch expliciet aandacht te vragen voor de specifieke kenmerken van de energietransitie. Ten aanzien van het RES-bod benadrukt de rekenkamer dat formele vaststelling van documenten niet wegneemt dat de inhoudelijke invloed van de raad beperkt was.

Samenvatting voor publicatie Schakel (max. 5 regels)

De Rekenkamer Aa en Hunze heeft onderzocht hoe de gemeente inwoners en de raad betreft bij de regionale plannen voor de energietransitie (RES). De conclusie is dat de democratische legitimiteit onvoldoende is geborgd: de raad had beperkte invloed op het RES-bod en inwoners werden nauwelijks betrokken. De rekenkamer adviseert de raad zijn rol te verduidelijken en participatie transparanter te maken.

Bijlagen

- Rapport: “(Na) de RES 1.0 Drenthe” – Een onderzoek naar de democratische legitimiteit van de RES 1.0 en het proces daarna in Aa en Hunze;
- Factsheet Drentse gemeenten;
- Bestuurlijke reactie college (bestuurlijk wederhoor, 26 januari 2026);
- Aanbiedingsbrief Rekenkamer Aa en Hunze.

Met vriendelijke groet,

Het Presidium uit de raad van Aa en Hunze,

de heer H.M. Flokstra
Plv. griffier

de heer A.W. Hiemstra
burgemeester